

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

פרשת בלק תש"פ * 495

נועם הנשמות
פרקי ערגה לשבת קודש

על השולחן
הרב אברהם ישראל פרידמן

הצפרדעים של בלעם

מחשבות על "שעות הנעם הבינלאומיות"

"... הדלקת הנר של שבת

שיסוד עניינו הוא עונג-
השבת, ובפרט במקום
סעודה ועונג, שטיקר עניינו
של עונג שבת הוא לחיות
חיי עולם-הבא בעולם הזה,
על-ידי שמקדש מעשים
גשמיים כסעודת השבת.

**"וגם ייחודה של הדלקת-
הנר הוא כמו שכתב רש"י
שהוא רמז לאור התורה
כנרות חנוכה וכאור
שבמקדש, שאף הם היו
כנגד השולחן שעליו לחם
הפנים שהוא קודש-
קדשים.. והרגיל בנר
שמייחד המחשבות הללו
ושם ליבו כי העונג שבת
האמיתי הוא עונג שמימי
ונצחי, וכולו - גם גופו -
מתייחד ומתאחד עם נשמתו
ונעשה קודש-קדשים"**

(מרן הגאון רבי ברוך-דב פוברסקי
שליט"א - ראש ישיבת פוניבז', ספר
'בד קודש' מועדים עמוד תע"ד)

את הורט הבא הרי אין מי מאתנו שלא מכיר.
אשתו של און בן פלת, כידוע, היא-זו שהצילתו, ברגע
האחרון, מהיטמעותו במחלוקת קורח ועדתו. איזו טענה
הציגה בפני בעלה? טענה פשוטה במיוחד: "אם משה
המלך - אתה סגנו, ואם קורח - אף אתה סגנו. מה לך כי
תתערב?"

הטענה היבשה הזו - הצביע פעם מרן רבי חיים
שמואלביץ' זצ"ל - איננה מלאכת-מחשבת של גאונות
צרופה. גם ילד בכיתה א' מבין אותה. אז מדוע זכתה זו
לתהילה? מחשבה לוגית פשוטה של אחד ועוד אחד..

אלא שבעת מחלוקת, כשהכל סביב לזהט ובווער, גם הצגת
טענה שכלית קרה - זהו הישג. בשעה כזו, שכל
המוסכמות הכי-בסיסיות נהדפות ברוח, גם הצגת טענה
פשוטה היא המון. ובוודאי מי שמצליח להשתיק את
הרגש הגואה בקרבו ולהקשיב לקול השקט, הפנימי, של
השכל.

בלעם לא היה את הקול השקט הזה. הקול שנשמע
בביתו של און בן פלת.

הוא הופך לגוש של זעם וחמתו בווערת בו. זה בוודאי לא
הזמן למחשבה. "לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך!", הוא
מצהיר. כמו הייתה הצפרדע במצריים.

כולנו לעיתים באותה סירה של כעס. "שעות הכעס
הבינלאומיות" של פניא דמעלי שבתא (הגדרתו של ידידנו
אמן-ההגדרה ר' זאב קופילוביץ') בוודאי מזמינות זאת. זה
טוב עקרונית כי זה אומר שאנחנו אנשים עם נשמה -
שיש לנו רגש והוא עובד כמו שצריך. שאיננו חסומים
רגשית.

אבל לצד זאת, תמיד חשוב שיהיה לנו כמה רגעי מחשבה
של שכל. כאלו שיצליחו להתגבר על הרגש הבוער.

ותרא האתון.. ותלחץ אל הקיר ותלחץ את רגל בלעם אל
הקיר. ויוסף להכתה: ותרביץ תחת בלעם ויחר אף בלעם ויך
את האתון במקל: ויפתח ה' את פי האתון ותאמר לבלעם:
מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים: ויאמר בלעם
לאתון: כי התעללת בי, לו יש חרב בידי - כי עתה
הרגתיך.. " (במדבר כב, כו-ל' ושם)

מי שמתבונן קמעא בפרשת בלעם והאתון בוודאי ירים
גבה, והתהייה הרי עתיקה: אם רואה בלעם כי זו ממאנת
באופן עיקש ללכת, האיך לא רואה כאן זה - ש"יודע דעת
עליון" - לראות את יד האלוקים הגלוי? ובפרט כאשר זו
כבר פוערת את פיה, מדוע ממשיך הוא לשוחח איתה כאחד
האדם ולא נתקף בהלם אלמותי לנוכח הפלא!?

יתרה מזו: בלעם פתוח בדו-שיח עם האתון ובעיצומו הוא
מפטיר: "לו יש חרב בידי - כי עתה הרגתיך!". ובוודאי
נתהה: אם היה הורג עתה, האיך ימשיך בדרכו?? כלום
מתכוון הוא להישאר כאן, על אם-הדרך?!

נחזור קצת אחורנית בדברי ימי ישראל. והפעם בבלעם
מסוג אחר - המצרים.

מכת צפרדע ללא ספק הייתה מהעסיסיות שידעו המצרים.
"צפרדע אחת הייתה והיו מכין בה והייתה מתזת נחילים-
נחילים".

מרן ה'ברכת פריץ' כבר הצביע על המראה הסוריאליסטי:
כבר בהכאה הראשונה על הצפרדע הגדולה - המצרים
קולטים כי זו חסרת-תוחלת, ואדרבה להיפך: במקום
שתמות היא מתזת עוד חמישה. המחזה שב על עצמו פעם
אחר פעם, ואין איש שיפתח את העיניים למצרים הרותחים
וישאל אותם: לשם מה ההכאות הללו? הן רק מולידות את
התוצאה הפוכה!

אבל בשעת כעס וזעם, השכל נאלם. שום חשבון לוגי לא
קיים. האש בווערת והרסן נאבד. לחלוטין.

זה מה שקורה אצל כל אחד מאתנו בשעת כעס וזעף.
חוקות-עולם מתערערים והשכל פשוט נזרק לאשפה.
האש, אש היצר, בווערת ככבשן ומבערת בדרכה כל שביב
של היגיון שעוד נותר.

לתשומת ליבכם!

מהדורת הדפוס
מצומצמת.

לקבלת הגיליון במייל,
שלחו בקשה ל:

abyisrael@gmail.com

האם 'תרנגול הודו' מסוגל להתעמק ב'המפקיד'? [א]

הרה"ג רבי יעקב ב. פרידמן שליט"א

מעשה במלך אדיר, ולו בן יחיד, יורש העצר שעתידי היה לרשת ברבות המים את כסאו ולהמשיך את שושלת מלכותו. מטבע הדברים הושקע ב'חצר' עמל עצום בחינוך הבן ועיצוב דמותו.

באחד הימים, מסיבות נסתרות, השתבשה דעתו של הנער, והוא החליט נפשית שהוא בעצם 'תרנגול הודו'. במסגרת ייעודו החדש - קבע את משכנו מתחת לשולחן הסלון, התערטל מבגדיו, והחל מסתפק בנגיסת זירעונים ועשבים.

תרנגול הודו אינו אוכל 'גפילטע פיש'.

הזעזוע בבית האב היה נורא; התגייסו אפוא כל אנשי ה'חצר' שכם אחד לשכנע את הנער לצאת ממקום מסתורו, ולנהוג כאחד האדם. גדולי החכמים הובאו אל פינת ה'מרעה' שלו, התחננו, הסבירו, שאגו, ליטפו... דבר לא עזר.

תרנגול הודו גם אינו אמור להקשיב.

באחד הימים הגיע עובר-אורח לעיירה. משנכנס לפונדק המקומי, גונבה לאוזניו השמועה בבן המלך שנטרפה רחמנא ליצלן, דעתו. מששמע כך הכריז האורח בעקשנות:

"חבל על טרחתכם. אני יודע איך לשכנע את ה'תרנגול' לצאת מגומחתו!"

השמועה על האורח והכרזתו, גונבה גם לחצר המלכות. מלכתחילה לגלגו על אורח-נטה-ללון שכבר נעשה מומחה בבני מלך ותרנגולי-הודו אנושיים. אבל לאחר שהלה שיגר שליחים והתעקש שבידיו שיטה בדוקה, החליטו לאפשר לו לנסות את כוחו.

משהוכנס האורח לחדר לא דיבר דבר. אלא התכופף לתדהמת כולם מתחת לשולחן, מצא פינה נוחה בקרבת הנער, והחל גם הוא לנגוס זרעונים...

כשוך ההפתעה הראשונית, פנה אליו הנער לראשונה מאז האירוע, ודרש לדעת מה הוא עושה לציידו. מה פירוש 'מה?' תהה האורח. "גם אני תרנגול הודו!". סבר הנער וקיבל.

במשך היום התיידדו מאד שני תרנגולי הודו. נגסו זירעונים, ולגלגו על העולם הנבער המסרב להבחין בקיומם של תרנגולי הודו. לקראת ערב הציע לו התרנגול החדש לצאת מעט החוצה. "תרנגול הודו", אמר לו, "אינו חייב לשהות כל הזמן ממש מתחת לשולחן". סבר הנער וקיבל.

למחרת בבוקר הציע לו האורח לנגוס מעט מהחביתה שעל השולחן. "וכי מניין לך", תהה, "שתרנגולי הודו אינם אוכלים חביתות? הבה ננסה!" התהליך העקבי הזה החזיר את הנער בהדרגה למחוזות אנושיים, ולשפיות גמורה. הסיפור הזה 'מעשה בהינדיק' מיוחס לרבנו מוהר"ן מברסלב זי"ע, והוא מופיע בספר 'כוכבי אור'.

מנחם, נער בן 14 לומד לכאורה בישיבה המקומית ביישוב גמרא ומשנה, אבל מה שהוא באמת לומד, הם שמות רכבים, מהירויות נהיגה, דרכי עקיפה בכביש, ותמרוכים. אלן תחומי העניין שלו. מנחם פיתח מיומנות: הוא יודע לזהות ממרחק, לפי נצנוץ פנסי המכונית, את הדגם שלה. הידענות המזוהה והטפלה הזו, קוממה את נפש ההורים והמחנכים. ככל שהילד גילה התמצאות מופלאה יותר בעולם הרכבים, חוקי עצירה ועקיפה - הלך הזעם וגבר. ועמו גערות וצעקות יומיומיות:

"גאון גדול אתה! זה מה שמשנה בחיים?! איך נראים פנסים של 'רנו'?! עד כמה החלונות-החשמליים של 'שברלוט' מתוחכמים? מה ייצא ממך בסוף, אה? מוסכניק?! ההורים ביטאו את המילה 'מוסכניק' בארס של בוז, שגרמה למנחם להצטפד אל תוכו בבושת פנים. אט אט הלך מנחם וברח נפשית מהוריו, ממחנכיו, מדף הגמרא. הוריו לא ניסו וגם לא בקשו להבין ללבו. "ילד של 'חידר' אינו אמור להבין בנצנוצי פנסי 'רנו'!". חומה נפשית הלכה וגבהה ביניהם. הריחוק יצר במנחם חוסר-בטחון מעיק, וחוסר הביטחון העמיק את אחיזתו בעולם הטכנולוגי הדמיוני שפיתח. חומר הקריאה היחיד שבו מצא נוחם ועניין, היה מחירי מכוניות משומשות. והוא הלך ושקע בתוך עולם של דמיון.

מדוע צידת זבובים - אינה "צידה"? [ב]

ברצוננו לנגוע עוד קמעא במה שנגענו בשיפולי המדור בשבוע האחרון: בסוגיית צידת זבובים וכדומה בשבת.

הנה בגמרא שבת (קו, א) איתא: "הצד נחש בשבת - אם מתעסק בו שלא יישכנו - פטור". ובגמרא לקמן ע"ב למדנו שהוא כדעת ר"ש שמלאכה שא"צ לגופה פטור עליה, ובהיות ואין צורך לגוף ה'צידה' אלא למנוע הנזק ממנו, והנזק אינו אלא גרמא, פטור עליה.

ויש לעיין דהנה נקטינן (אף להלכתא לכאורה) דצד "דבר שאין במינו ניצוד" פטור, וכהאמור בגמרא לעיל (קו, ב) דנחלקו ר"מ וחכמים בצד חגבין וצרעין ויתושין וכדו'. וההסבר בדבר הוא, כאמור, דכל עיקר מלאכת צידה הינה לצורך שימוש כלדהו, אולם בצידת יתושין ודומיהם אין כל שימוש, ואין ע"כ שם "מלאכה" כלל.

ולפי"ז בהתאם לכך היה מקום לטעון דצד נחש שלא זייקנו הרי שהגם שנחש הוא בכלל "במינו ניצוד", אך מ"מ כאן, כאשר אין כאן כל שימוש בהנחש, הרי שהוא בכלל "אין במינו ניצוד" ולא יהא חייב על צידה מעין זו. ואף לדעות דמלאכה שאין צריכה לגופה חייב, הכא מצד הלכות צידה יש לטעון לפטור (ואף מותר) דלא צד לשם שימוש כלדהו.

והנה כידוע ברמב"ם שלהי פ"י מהלכות שבת (הלכה ב') אכן נקט לגבי נחשים ש"מותר לצוד אותם בשבת". והרבה עמדו כבר והקשו דהא הוא עצמו פסק דמלאכה שא"צ לגופה חייב עליה, ומדוע שכאן ייפטר, דהלא בגמרא כאן נראה ברור דתלינן הא בהא. וראיתי שהקשה כן במגיד-משנה בהלכה י"ז שם. והובא שם בשם ספר הבתים ליישב דמלאכה שא"צ לגופה כוונתו למלאכה רק לתכלית אחרת, אולם כאן "אין כוונתו למלאכה". אולם יישוב זה עדיין אינו מעלה מזוור לכאבנו: הלא בגמרא נראה בברור שכן כורכים עניין מלאכה שא"צ לגופה לצידת נחש שלא יישכנו. ועי'.

ולאחר מחשבה נראה לומר (ועדיין אין זה יישוב את הקושיה מריהטת הגמ') דבנחש מטעם אחר נגעו בה, וא"צ כלל להגיע לדינא דמלאכה שא"צ לגופה, אלא הוא דין מקומי בהלכות צידה - ד"אין במינו ניצוד", ולכן צידת נחש בכה"ג נחשבת צידה שאין בה כל תכלית, והצידה לא תועיל לו כלל. ולשמחתי כי רבה מצאתי שכ"כ בשו"ת אבני נזר (סימן קפ"ט, אות ט"ו). אולם לכאורה חידוש גדול הוא שהרי בפשטות "אין במינו ניצוד" נאמר רק בחיות שכך דרך העולם בהן.

האירנו הרה"ג רבי שמואל יוד'וק שליט"א - בני-ברק לאור האמור בשבוע שעבר לגבי גדר "צידה" שלא נשתנה בחפץ כלום. מדוע אם-כן לא מצינו שנחשבת ל'מלאכה גרועה'. ברם, ראיתי בשו"ת אבני-נזר סימן קפ"ט אות ז' שנקט נוסח זהה - "אין שום שינוי בגוף החפץ; רק אצל האדם - שנעשה ברשותו". אולם עדיין ראה שם שהרחיב מדוע יש יתרון מסוים לצידה על-פני מלאכת הוצאה.

מה טובו..

"מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל - שאין פתחיהם מכוונים זה לזה".

בלעם רואה את אוהלי ישראל במדבר, "שאינ פתחיהן מכוונים זה לזה" ופיו מפיק שירה: ממה בעצם מתפעם בלעם?

בלעם מבקש לחרף ולגדף את ישראל. אבל בהמשך הוא קולט שהמזימה סופה להיכשל. שכן, הוא יודע, ככתוב בתורה, שכאשר עם ישראל נטר על צניעות הקב"ה שוכן בקרבו וכי הוא שמור מכל פגע ונזק.

זה בעצם מה שמגלה בלעם באוהלי ישראל - את מידת הצניעות המאפיינת אותם כאשר פתחיהם לא מכוונים זה למול זה והפרטיות נשמרת. לעם כזה, הוא מבין, לא ניתן לעולל רע. זה לא יעבוד.

לכן באמת מצטייד בלעם בשיטה מועילה בהרבה: הוא מציע לעם ישראל להילחם במואב, וכך תוסר עטרת אצילות וצניעות הנשים מעליהן, ואזי ממילא יוכל לעולל להם רעות. בסוף מזימתו צולחת: עם ישראל 'מתבולל' עם בנות מואב, ירחם ה'.

ישנו סיפור מופלא בהקשר זה, שראיתי בספר "שבח חיים" להגאון הקדוש, המלומד בניסים, רבי חיים פינטו, שחי לפני 300 שנה.

מסופר שם על יהודי מומר ממראכש שהתחבר למלך וחתר להשית על עם ישראל גזירות מרות. הגיעו לבית המדרש ופגשו ביהודי. ביקשו שיראה להם הפסוק "איכה ירדוף אחד אלף ושניים מכם יניסו רבבה" מפרשת כי תבוא.

המלך ביקש שתוך חמישה-עשר יום יובהל אליו האיש שרודף אלף ושניים שמניסים רבבה, ולא, יכלה את כולם. הכול פתחו בעצרות מספד וצומות כדי לבטל רוע הגזירה. רבי יצחק דילוייה, חכם וצדיק, הורה לכול ליסוג בהם מדרכם זו. הוא קרא לילדה יהודייה קטנה בת עליה באומרו שבה דיבר הכתוב. נתנו לה החרב והחנית ואכן הצליחה לקטול אלף ושוב אלף. הורה לה רבי יצחק להפסיק באופן מייד. "קידשת שם שמיים", אמר לה רבי יצחק. "אבל נגזר עלייך גזירת עליון, שכן גילית טפח מידך ולכן נגזר עלייך גזירה קשה". לאחר מספר ימים ציווה המלך הרשע להורגה, וכך הווה.

למדנו מכאן חשיבות צניעות בת ישראל, אף הקטנה, שיכולה להניס אלפים בכוח צניעותה. הצניעות היא הכוח הביטחוני הבלתי-מפוקפק. אחרת, חלילה יכול ה' לעזוב אותנו והשמירה נעדרת. ואבוי לנו.

"אתם נוסעים איתי וגם חוזרים איתי!"

שביבים מופלאים מעולמו של איש-חסד מופלא

אחד הסיפורים המפעימים על איש החסד והמעש הרב רפי שיינפלד זצ"ל שנלב"ע לאחרונה, היה קשור לפטירתו של מיוזענו הרה"ג רבי אברהם סלובטיצקי זצ"ל שנפטר כזכור מהתקף-לב פתאומי ביום תענית אסתר, והלווייתו נערכה בליל הפורים, לאחר קריאת המגילה.

כמובן שתושבי השכונה כיבדו את הנפטר שהיה יראשמים מרבים, והגיעו להלוויה. אבל מצד שני, כל אחד רוצה להיות בביתו בליל הפורים, ולשמוח עם בני משפחתו. ולכן, מיד כאשר הסתיימה ההלוויה, חזרו רוב-רובם של המלווים לביתם. אבל הרב שיינפלד היה קרוץ מחומר אחר. חומר של זורה אמיתית לזולת, ודווקא כאשר קשה לסייע, ובשעות שבהן כל העוזרים והמסייעים לא נמצאים, הוא היה ממציא את עצמו ומגיש את העזרה בצורה הכי-הכי מכובדת שאפשר להעלות על הדעת. ובכן, גם להרב שיינפלד היו בבית ילדים, שרצו לשמוח איתו בליל הפורים. ולא ילד אחד ולא שניים, 12 ילדים! ברם, הוא אינו עושה את חשבונו האישי, אלא ניגש ליתומיו של הרב סלובטיצקי זצ"ל ואומר להם: 'אתם נוסעים לבית העלמין בירושלים ברכב שלי, וגם חוזרים איתי!'

כל אחד מבין שיש בכך עידוד וסיוע ליתומים בצורה לא רגילה. הם לא יצטרכו לדחוק את עצמם אל האוטובוס שהסיע את כל המלווים, אלא יקבלו מה שנקרא 'שירות אישי' במכוניתו של הרב שיינפלד, וייסעו איתו לבד. הוא לא עושה שום חשבון אחר, מלבד העזרה ליתומים, שלבטח סייעה להם גם מבחינה נפשית. הוא גם לא

עושה חשבון שההלוויה עלתה לירושלים, והוא יחזור לביתו בשעה מאוד מאוחרת, כששמחת ליל-פורים כבר מאחוריו... הוא אינו מתחשב כלל בשמחה האישית שלו ושל משפחתו; הדבר היחיד שחשוב לו עכשיו הוא לשמח את היתומים. ואכן, לפי עדות בני המשפחה חזר הרב שיינפלד מההלוויה בשעה 4 לפנות בוקר!

והמשפט שצריך להוסיף הוא, שאף אחד לא אמר לו לעשות זאת, ובוודאי שהוא לא היה מחויב לטרוח כל-כך! אבל מי שהעזרה לזולת היא ממוש-חייו, לא שואל שום שאלות. קם, ועושה.

עוד כותב לנו אחד התושבים: בוקר אחד, לאחר תפילת ותיקין, קורא לי רפי ואומר לי בשקט: אתה רוצה להצטרף אליי למצווה גדולה? זה ייקח רק חצי שעה, הוא מרגיע. נוסעים וחוזרים.

הסכמתי והצטרפתי אליו, עם הטלית והתפילין שלי... בדרך שאלתי אותו, רפי, להיכן נוסעים? והוא השיב: לעשות טהרה למת... הייתי המום, כי מעולם לא התנסיתי בדברים אלה. אבל לא הייתה לי כבר ברירה... הגענו למקום, ורפי מפשיל כבר שרוולים, לובש סינר מיוחד ומגפיים, וניגש למלאכה, תוך כדי שהוא מסביר לי כל פרט ופרט, מה ואיך עושים. והייתה זו אצלו תורה שלימה של שיטות ומנהגים, והוא שלט בכל הפרטים.

אני עומד מן הצד, בוהה ותוהה, ומסייע בכל הנדרש. לאחר שסיימנו, שאלתי אותו: רפי, מי משלם לך על העבודה הקשה הזו? והוא מרים אצבע כלפי מעלה... 'הוא משלם'...

והוסיף וסיפר: יהודי זה שעשינו לו עכשיו טהרה, הוא בן אחד הקיבוצים החילוניים שבסביבה, ואם אני לא הייתי מתנדב לבוא ולעשות לו את הטהרה, הוא היה נקבר בלי טהרה! ובדרך-אגב הוסיף לי, 'זכיתי ועשיתי טהרה גם לכמה מצדיקי הדור וגדולי'...

(מקור: ביטאון 'קול ברמה' - ביטאון שכונת רמת-אלחנן בבני ברק, בעריכת ידידנו סופר הבית היהודי הרב משה-מיכאל צורן הי"ו)

א. י. פ.

"מעניין מה היה אומר על בני-ברק.."

"שאין פתחיהם מכוונים זה לזה": פנינים, עובדות ורעיונות סביב צנעת-הפרט בימים ומקומות של צפיפות-אוכלוסין על כל המשתמע מכך

דרש המגיד הנודע הצדיק רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: "כשבלעם ביקש לקלל את ישראל אמר: "מה טובו אוהליך יעקב - שאין פתחיהם מכוונים זה לזה". מעניין המה היה אומר על בני-ברק... חלון מול חלון. סלון מול סלון. טוב, בשביל זה יש תריסים, והמהדרין מוסיפים ווילונות. מה תפקידם? ברור: שלא יסתכלו לי בתוך הסלון. אני לא אוהב שמסתכלים לי בצלחת.

"אז יש לי הפתעה עבורכם. נקרא רש"י: "ראה שאין פתחיהם מכוונים.. שלא יציץ לתוך אוהל חברו". אתם שומעים! לא כדי שלא יסתכלו אליי, אלא כדי שאני לא אסתכל אליהם! כי לא מעניין אותי מה נעשה אצל הזולת, איני רוצה לדעת מה קורה אצלו. אני חי את חיי, הוא יחיה את חיי. איני רוצה למצוא חן בעיניו ולהרשים אותו. ולא להשוות עצמי אליו ולקנאות בו. יהי לו אשר לו, ומה לי אליו! אלו חיים מבורכים. (ספר 'להגיד' על הפרשה)

התריסים המוגפים

לאחר נישואיהם גילתה הרבנית הצדקנית מרת שושנה זילברשטיין ע"ה כי מהתריסים באחד החדרים ניתן לצפות על בית של השכנים השוכן בסמוך. מיד הודיעה לבני-המשפחה כי תריסים אלו יהיו מוגפים ולא יהיו לפותחם ויהי-מה. כך היו מוגפים התריסים הללו במשך עשרות בשנים (!) כדי לשמור על פרטיות השכנים. (סוף ספר 'מלכים אומניין')

מחשבות באמצע הרחוב

מנהג היה לו למרן הגאון רבי יוסף-שלום אלישיב זצוק"ל לצעוד ברחובות מאה-שערים עם אחד הילדים (בתורנות - כל פעם ילד אחר) ולשקוע בלימוד, בשעות של אחרי שקיעת-החמה של יום השבת, וזאת משום שלא הייתה אז תאורה בבית ולא יכול היה ללמוד בבית. ותמיד הקפיד ללכת עם ילדו באצבע הרחוב או הסמטה וזאת כדי שלא יעמדו צמוד לחלונות הבתים והבן יוכל להסתכל פנימה.

מצוקת-הדיור

הגאון רבי יעקב יוסף זצ"ל הורה כי בימינו לא נהגו להחמיר ב"אין פתחיהם מכוונים" בשל מצוקת-הדיור, וכי הלכות שכנים תלויים במנהג הזמן, וכיום פחות נהגו להחמיר בבניית חלונות שלא כנגד חלונות של בניין אחר. עם זאת, רצוי להציב ווילונות למען צנעת הפרט.

"מה טובו"

"מה טובו אוהליך יעקב - שאין פתחיהם מכוונים זה לזה". ומהו "מה טובו"?

כי למי שטוב לו בביתו - פנימה, איננו מחפש לרכל ולהתעסק בצלחתו של האחר. העיסוק המתמיד בצלחת של השני מלמד על ריקנות וחוסר רוגע פנימי כשהאמצעי לחפות על כך הוא העיסוק בשני!

ידיד שיחי' הוסיף והטעים: "אין פתחיהם מכוונים" זה לא רק הנהגה. זה אופי! אנשים שמתעסקים בעצמם וטוב להם עם עצמם כשהם אינם רואים צורך לדוש במדמנות האחר.

החמדן התפלא

דרש הגאון רבי אברהם יפהן זצ"ל - ראש ישיבת נוברהרדוק:

ממה התפעם כל-כך בלעם עד שנחה על הרוח בהפטירו "מה טובו"?

שכן כידוע בלעם היה חמדן ובעל נפש רחבה. וכאשר ראה אנשים שחיים בצניעות ולא חומדים את אשר יש לשני - התפלא..

נוער מתמודד. דילמת 'יום ראשון'. מי אני? איך מרגישים את השני?

כשאתם עומדים בפרשת דרכים...

ניתן להשיג את הספר

'פרשת דרכים' - 400 עמודים גדושים ברעיונות מקוריים על הפרשיות מהגיליון, בליווי איורים מושכי-עין.

מחיר סמלי לזיכוי הרבים: 10 ₪. לא ניתן להשיג במייל.

לפרטים,

מייל המערכת: abyisrael@gmail.com